

A. ii. 737.

Eesti Õpetajate Liit

Avalikkude algkoolide seadus

Vastuvõetud Riigikogu poolt
2. juunil 1931. a.

**Eesti Õpetajate Liidu kirjastus
Tallinnas 1931.**



A. ii. 737.

Eesti Õpetajate Liit.

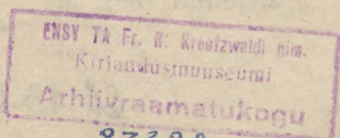
Avalikkude algkoolide seadus.

Vastuvõetud Riigikogu poolt
2. juunil 1931. a.



**Eesti Õpetajate Liidu kirjastus
Tallinnas 1931.**

„Estotrükk“, Tallinn, S. Karja 8



87389



Avalikkude algkoolide seadus*).

I. Üldeskirjad.

§ 1. Avalik algkool moodustab ühtluskooli esimese järgu.

§ 2. Algkool on emakeelne ja maksuta.

§ 3. Õpilaste emakeel arvatakse nende vanemate rahvuse järgi. Vanemate kahte rahvusse kuuluvusel määratakse laste emakeel vanemate või hooldajate kokkuleppel. Kui ei jõuta kokkuleppele, on lapse õppekeeleks riigikeel.

§ 4. Kõik koolikohuslikud lapsed (§§ 8 ja 9, peavad käima emakeelses koolis. Erandi moodustavad:

1) lapsed, kelle jaoks nende elukoha kooliringkonnas ei ole korraldatud emakeelset avalikku algkooli ja kes seepärast võivad õppida mitteamakeelses koolis oma vanemate või hooldajate valikul;

*), Avaldatud „Riigi Teatajas“ 9. juunil 1931. a. nr. 46.

2, vähemusrahvustest lapsed, kes oma vanemate või hooldajate otsusel või nende kokkuleppe puudumise (§ 3, õpivad riigikeelses koolis.

Muil juhtudel laps võib õppida mittemakeelses koolis ainult mõjuvail põhjusil, mida otsustab kohalik maa- või linnakoolivalitsus.

Kui lapsevanem või hooldaja ei ole rahul koolivalitsuse otsusega, võib ta kaevata Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile ühe kuu kestel.

§ 5. Algkool võib olla ühis- või lahuskool, selle järgi, kuidas otsustab kooli ülalpidaja.

§ 6. Algkoolil on oma pitsat kohaliku maa- või linnavalitsuse poolt kinnitatud kujul.

§ 7. Käesolevas seaduses tähen-
datud omavalitsuste ülesandeid vä-
musrahvuste suhtes, kel on kultuur-
omavalitsus, täidavad maksvate sea-
duste piires vastavad vähemusrah-
vuste kult u omavalitsused.

II. Koolikohustus.

§ 8. Lapsed, kes kooliaasta algu-
seks saanud 8-aastaseks, on kohus-
tatud astuma algkooli õppetöö al-
guseks.

Erandina võivad üksikud lapsed
astuda kooli ka vanemalt, kui õpilas-

te vastuvõtmist toimetatakse üle aasta (§§ 22—25) või kui selleks on mõjuvaid põhjusi, mida otsustab kooli õppenõukogu, kuulates ära kooli- või jaoskonnearsti arvamuse. Tehnud otsusest teatab koolijuhataja viivitamata kooli ülalpidajale.

Õppenõukogu võib võtta lapse kooli ka nooremalt, kui laps on tarvilikult arenenud.

§ 9. Koolikohustus kestab algkoolis kuni kursuse lõpetamiseni või mittelõpetamise korral kuni 16 a. vanuseni.

Õpilased, kes saavad 16-aastaseks kooliaasta (§ 40) esimesel poolel, vabanevad koolikohustusest eelmise õppeaasta (§ 38) lõpul, kuna õpilased, kes saavad 16-aastaseks kooliaasta teisel poolel, peavad käima koolis õppeaasta lõpuni.

§ 10. Lapsed, kes saavad õpetust kodus, erakoolis või muul teel, mis ei seisa alamal avaliku algkooli õpetusest, vabastatakse avalikus algkoolis käimisest vastavalt linna- või maakoolivalitsuse poolt, viimasel juhul kohaliku omavalitsuse ettepanekul. Selle õpetuse tasapinna kõrguse üle otsustavad asutised ja isikud, kelle hooleks antud kooli pe-

dagoogiline instrueerimine ja üleva-
lve.

§ 11. Lapsed, kellel nende keha-
liste või vaimliste puuduste pärast
on täiesti võimatu õppida algkoolis
või kelle koolis viibimine on häda-
ohtlik teiste õpilaste julgeolekule või
kõlblusele, paigutatakse sellekohas-
tesse kasvatuse- ja õppeasutistesse.
Nende asutiste korralduse määrab
sellekohane seadus, kuni selle maks-
mepanemi eni aja Vaba iigi Valitsu-
se poolt Hariduse- ja sotsiaalministri
ettepanekul antud määrus.

Seni kui seesugused asutised puu-
duvad või kui õpilase paigutamine
neisse võimata, vabastatakse käes-
olevas paragrahvis tähendatud lap-
sed ajutiselt kooliskäimisest linna-
või maakoolivalitsuse otsusega.

Ettepanekud eriasutisse paigutami-
seks või kooliskäimisest vabastami-
seks teeb kooli ülalpidaja õppenõu-
kogu ettepanekul, kusjuures lapse
vanemate või hooldajate mittenõus-
oleku puhul küsimus otsustatakse
Hoolekande seaduses (RT 120/121
— 1925) ettenähtud korras.

§ 12. Koolikohustuse täitmise järe-
le kooliringkonnas valvab kohalik
omavalitsus, kes peab kooliealiste
laste nimestikku, hoiab selle alati

korras, parandab ning täiendab seda ja teatab igal aastal hiljemalt 2 nädalat enne õppetöö algust kooliringkonnas asuvate koolikohuslike laste vanematele või nende asemikudele koolikohustuse maksmahakkamisest ning saadab koolikohuslike laste nimestiku vastava kooli juhatajale samuti kaks nädalat enne õppetöö algust.

Maa- ja linnaomavalitsustel on õigus panna maksuma sundmäärusi koolikohuslike laste registreerimise kohta.

§ 13. Õpilaste korralliku kooliskäimise järele valvavad eeskätt kooli juhataja ja õppenõukogu. Koolijuhataja peab tarviduse järgi andma teateid hoolekogu juhatajale õpilaste puudumise üle. Hoolekogu on kohustatud need teated viivitamatult vaatama läbi ja võtma tarvitusele kõik seaduslikud abinõud lapse kooli saatmiseks.

§ 14. Lapse vanemad või hooldajad, kes on süüdlased nende hoole all olevate laste korratus kooliskäimises, langevad kooli hoolekogu määramisel (§ 80 p .13) rahatrahvi alla kooli kasuks (§ 80 punktid 2 ja 3) 5—40 sendini iga puudunud päevast. Trahv nõutakse administratiiv-

korras, kui see ei ole makstud vabatahtlikult ühe kuu jooksul pärast trahvimisotsuse jõusseastumist (§ 80 p. 13 ja § 82).

Kui rahatrahvile vaatamata last ei saadeta kooli vabandamatuil põhjusil, siis teatab hoolekogu juhataja sellest kooli ülalpidavale omavalitsusele süüdlaste kohtulikule vastutusele võtmiseks.

§ 15. Maa- või linnakoolivalitsus annab lähema juhatusekirja trahvirahta suuruse järkude kohta § 14 esimeses lõikes tähendatud piires ja selle määramise korra ning tarvitamise kohta. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumil on õigus ühtlustada nimetatud juhatusekirju ja anda nende kohta korraldavaid määrusi.

§ 16. Kui lapsevanemad või hooldajad, hoolimata mitmekordsest rahatrahvist või kohtulikust karistusest, ei saada last kooli vabandamatuil põhjusil, siis antakse laps hoolekandekohtu otsuse järgi vanemate või hooldajate kulul teise perekonda või kasvatusele ja ülalpidamiseks või kooli saatmiseks.

§ 17. Kui vanemad või hooldajad vaesuse pärast ei suuda panna last kooli, siis peab kohalik omavalitsus hoolitsema lapse kooliskäimise või-

maluse eest. Selle ülesande täitmiseks annab omavalitsustele toetust ka riik Hariduse- ja sotsiaalministri määramise järgi riigi eelarves selleks ettenähtud krediidi piires.

§ 18. Koolikohuslikke lapsi ei tohi võtta õppeajal palgalisse ametisse. Erandjuhtudel on maa- või linnakoolivalitsusel õigus lubada koolikohuslikule lapsele pidada palgalist ametit, kui see ei takista korralikku kooliskäimist.

Selle nõude täitmise järele valvab kohalik valla-, alevi- või linnavalitsus.

III. Asutamine ja ülalpidamine.

§ 19. Avalikud algkoolid asutatakse ja peetakse ülal valdade, alevite ja linnade poolt niisugusel arvul, nagu see on tarvilik koolikohustuse täitmiseks. Algkoolid, millel on üleriigiline või ülemaakonnaline tähtsus, asutatakse ja peetakse ülal riigi või maaomavalitsuse poolt.

§ 20. Riik kannab kõik tema poolt asutatud ja ülalpeetavate algkoolide kulud. Omavalitsused kannavad nende poolt asutatud koolide majanduslikud ja kõik muud kulud peale õppejõudude palga selle osa, mis on seadusega määratud riigi kanda.

§ 21. Algkoolid, mis vajalikud koolikohustuse täitmiseks, moodustavad avalikkude algkoolide võrgu.

Maa- ja linnavalitsused koostavad algkoolide võrgu kava Hariduse- ja sotsiaalministri poolt antud juhtnööride järgi, kusjuures maavalitsused võtavad arvesse valla- ja alevivalitsuste põhjendatud ettepanekuid koolivõrgu moodustamise kohta; pärast heakskiitmist maa- või linnavalikogu poolt saadetakse algkoolide võrgu kava Hariduse- ja sotsiaalministrile kinnitamiseks. Samas korras teostuvad ka muudatused koolivõrgus.

§ 22. Õpilaste normaalarv klassikomplektis on 40, maksimaalarv — 50 ja minimaalarv — 20. Ainult erandjuhtudel võib õpilaste arv klassikomplektis ajuliselt langeda kuni 15.

Eeltoodud ülemmäärad on maksavad, kui klassikomplektis on üks või kaks klassi. On klassikomplektis kolm või neli klassi, siis on kõrgeim lubatud õpilaste arv niisuguses klassikomplektis 40. Ühes komplektis ei või olla üle nelja klassi.

Ühekomplektilistes koolides võib õpilasi võtta vastu üle aasta.

§ 23. Väiksemal saartel ja soodega või metsadega eraldatud maa-

kohtades on algkoolide ülalpidajad (§ 19) kohustatud avama algkooli või klassi, kui koguneb vähemalt 15 koolikohuslikku õpilast. Neis kohtades võib õpilasi võtta vastu ka üle aasta.

Kui mõnel väiksemal saarel koolikohuslikkude laste arv on alla 15 ja laste kooliviimine mujale võimata, võib Hariduse- ja sotsiaalminister määrata toetust laste õpetamiseks selleks riigi eelarves ettenähtud krediidist.

§ 24. Omavalitsuste piirkonnas, kus vähemusrahvus enamuses, on algkoolide ülalpidajad kohustatud avama eesti rahvusest laste jaoks algkooli või klassi, kui koguneb vähemalt 15 eesti rahvusest koolikohuslikku õpilast. Seejuures võib õpilasi võtta vastu üle aasta.

§ 25. Algkoolide ülalpidajad on kohustatud avama vabariigi vähemusrahvustest kodanikkude lastele nende emakeelse kooli või klassi, kui koguneb vähemalt 15 ühest rahvusest koolikohuslikku õpilast, kusjuures võib õpilasi võtta vastu üle aasta.

§ 26. Kui §§ 24 ja 25 näidatud juhtudel õpilaste arv langeb alla 15, siis korraldatakse neile mitteamakeel-

ses koolis õppimisel (§ 4) võimaluse järgi emakeele õpetamine Hariduse- ja sotsiaalministri korraldustega.

§ 27. Kui kooliringkonnas on koolikohuslikke lapsi, kelle asukoht on koolist üle 3 km., peab kooli ülalpidaja avama kooli juures internaadi.

§ 28. Kui mõnele üksikule koolikohuslikule lapsele võõra valla, alevi või linna kool asub märksa lähemal kui oma valla kool, siis on sellel lapsel õigus õppida lähemas koolis, kui selles leidub ruumi. Kui aga selliseid lapsi koguneb teistest valdadest mõne valla, alevi või linna kooli üle 10 prots. laste üldarvust selles koolis, siis on need vallad, kust lapsed pärit, kohustatud kandma proportsionaalselt nende laste arvule kooli jooksvaid majanduslikke kulusid.

29. Kui avaliku algkooli ülalpidaja ei hoolitse kooli eest tarvilikult, siis kannab tarvilikud kulud ajutiselt Hariduse- ja sotsiaalministeerium riigi eelarves selleks otstarbeks ettenähtud krediidist. Kantud kulud nõutakse tagasi kooli ülalpidajalt administratiivkorras.

§ 30. Kooli asutamise, ümbermuutmise ja korraldamise juures tulevad talta nõuded, mis nähtud ette Hari-

duse- ja sotsiaalministeeriumi määrustes koolimajade, kooli kõrvalhoonete, nende asukoha ja seadete kohta .

§ 31. Algkoolil peab olema tarvilik maa-ala võimalikult mitte vähem kui ühe hektaari suuruses kooliõue, õpilaste võimlemis- ja mänguplatside ning kooliaia jaoks.

§ 32. Peale eelmises (31) paragrahvis tähendatud maa-ala muretsetakse maa-alkoolidele koolitalu vähemalt ühe lehma ning hobuse pidamiseks ja õppejõudude ning kooliteenijate aiamaaga varustamiseks. Koolitalu antakse kooliülalpidaja korraldusel rendi alusel isiklikuks kasutamiseks koolijuhatajale või samadel tingimustel mõnele sama kooli õpetajale, kui koolijuhataja ei taha kasutada seda isiklikult.

Õpetajaile ja kooliteenijaile antakse samuti isiklikuks kasutamiseks rendi alusel igaühele sellest koolitalust aiamaad vähemalt 20 aari. Kui keegi talle kuuluvat aiamaad ei taha kasutada isiklikult, antakse see kasutada kooliülalpidaja korraldusel kas koolijuhatajale, teistele õppejõududele või kooliteenijaile.

§ 33. Kooliülalpidaja on kohustatud muretsema eelmistes (31 ja 32)

paragrahvides ettenähtud maa-ala ja võimalikult kooli lähedal.

§ 34. Kui koolijuhataja või õpetaja kooliülalpidaja nõusolekul ettevõetud põhjalikeks ja kulukaiks maaparrandustöiks ja seadeiks, nagu maatorutamiseks, rigoolimiseks, puude ja põõsaste istutamiseks ja kaitseaiade ehitamiseks ei ole saanud toetust või ei ole seda saanud tarvilikul määral, siis tema lahkumise puhul kooliülalpidaja maksab talle tehtud töö ja kulude eest tasu asjatundjate hindamise põhjal.

§ 35. Kui kohalt lahkuv õppejõud töötas koolis kuni kevadise õppetöö lõpuni, siis on temal õigus kooli maaosa kasutada õppetöö lõpule järgneval suvel. Kui ta koolist lahkus enne õppetöö lõppu, siis jääb maa kasutada uuele õppejõule.

IV. O p p e- ja k a s v a t u s e a l a.

§ 36. Algkooli kursus kestab 6 õppeaastat.

§ 37. Algkoolide juures või neist lahus avatakse tarviduse korral ühe- või 2-aastase kursusega täienduskoolid või -klassid. Nende koolide ja klasside korralduse määrab sellekohane seadus, kuni selle maksmapanemiseni aga Vabariigi Valitsuse

poolt Hariduse- ja sotsiaalministri ettepanekul antud määrus.

§ 38. Õppetöö algkoolides kestab normaalselt 1. septembrist kuni 31. maini.

Maalasuvas algkoolides võib õppetöö alata ka pärast 1. septembrit ja lõppeda enne 31. maid, kuid õppetöö peab kestma üldiselt vähemalt 180 päeva aastas.

§ 39. Hariduse- ja sotsiaalminister määrab õppetöö vaheajad ja üldised ning kohalikud pühad.

§ 40. Kooliaasta kestab 1. augustist kuni järgmise aasta 31. juulini.

§ 41. Algkoolis õpetatakse järgmisi õppeaineid:

- 1) emakeelt;
- 2, usu- ja kõlblusõpetust;
- 3) kodulugu;
- 4) matemaatikat;
- 5) looduseõpetust ja tervishoidu;
- 6) maateadust;
- 7) ajalugu ja kodanikuõpetust;
- 8) üht võõrkeelt eestikeelsetes koolides ja riigikeelt vähemusrahvuste koolides;
- 9) joonistamist;
- 10) tööõpetust;
- 11) laulmist;
- 12) võimlemist.

Usuõpetus on õpetajaile ja õpilastele vabatahtlik õppeaine.

§ 42. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi loaga võib kohalikkude olude nõudel võtta algkooli õppekavasse veel teisi aineid, misjuures aga ei tohi tunduvalt kannatada üldhariduslike ainetel läbivõtmine.

§ 43. Hariduse- ja sotsiaalminister määrab tema poolt maksmapandavais õppe- ja tunnikavades õppeainete üldise laadi ja läbivõtmise ulatuse iga õppeaine kohta klassis.

§ 44. Algkooli klasse nimetatakse õppeaastate järgi I, II, III, IV, V ja VI klassiks.

§ 45. Iga klassi kursuse läbivõtmiseks arvatakse normaalselt üks õppeaasta. Andekad õpilased võivad erakorraliselt õppenõukogu otsusel klassi lõpetada lühema ajaga või jätta vahele mõne klassi.

§ 46. Nõrgaandeliste laste tarvis korraldatakse kooli juures abitunnid või avatakse omavalitsuste ning riigi kulul abikoolid määruse alusel, mille annab Vabariigi Valitsus Hariduse- ja sotsiaalministri ettepanekul.

§ 47. Õpilased viiakse ühest klassist teise ja tunnustatakse kooli kursuse lõpetanuks õppenõukogu otsuse järgi õpilase õppetöö edu ja üldise

vaimlise arenemise põhjal — Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt määratud korras,

§ 48. Igas koolis peavad olema tarvilikud õppevahendid ja õpilaste ning õpetajate raamatukogud. Hariduse- ja sotsiaalministeerium koostab nende õppevahendite ja raamatute nimestiku, milliste muretsemine on sunduslik kooli ülalpidajaile.

Koolis võib tarvitada ainult Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt lubatud õpperaamatuid.

§ 49. Koolis võivad olla tarvitusel ainult pedagoogiliselt lubatavad karistuseviisid.

§ 50. Puudustkannatavaile õpilastele tarvisminevad õpperaamatud ja õppevahendid muretsetakse neile kooli poolt tasuta, milleks riigi ja kooli ülalpidava omavalitsuse eelarves nähakse ette summad eelmise aasta tegelikkude tarvete ulatuses.

§ 51. Igas algkoolis peab olema kooliapteek tarvilikkude arstirohtudega ja abinõudega.

§ 52. Kohalikke tarvidusi silmas pidades võib algkooli ruumes, kui see ei ole takistuseks õppetööle, avada eriklasse, pühapäeva või õhtukoole, raamatukogusid, kursusi lugemistube ja teisi hariduseasutisi, kui

ka tarvitada kooli saali rahvamajana, kui see vastab sellekohaste määruste nõuetele (§ 30).

V. Õpilased.

§ 53. Algkooli esimese klassi õpilasteks võetakse lapsed ilma eelhariduseta, teistesse klassidesse — õpilasi, kelle teadmised vastavad klassis õpitavale kursusele.

§ 54. Õpilaste üleminek ühest algkoolist teise algkooli samasse klassi — mõjuvail põhjusil ka õppeaasta vältusel — toimub takistuseta. Koduse haridusega õpilaste kooli astumise korral otsustab õppenõukogu, millisesse klassi tuleb paigutada õpilane.

§ 55. Algkooli kursuse lõpetajaile antakse selleohased tunnistused.

Õpilastele, kes lahkuvad algkoolist enne kursuse lõpetamist, annab kool tunnistused nende koolitöö tulemuste kohta.

VI. Ametisolevad isikud.

§ 56. Avalikus algkoolis on ametis järgmised isikud:

- 1) juhataja ;
- 2) juhataja abi;
- 3) õpetajad;

4) arst;

5) teenijad.

§ 57. Algkooli juhatajaks, juhataja abiks ja õpetajaks võivad olla isikud, kel on algkooliõpetaja või sellele vastav kutse ja kes vastavad muile sellekohaste seaduste nõuetele.

Käesolevas paragrahvis tähendatud kutse vastavus määratakse Hariduse- ja sotsiaalministri sellekohaste korraldustega .

§ 58. Algkooliõpetaja kutse omandamise, koolijuhataja ja ta abi ning õpetajate valimise, ametisse seadmise, ametis olemise ja ametist lahkumise kord määratakse sellekohase seadusega, kuni vastava seaduse maksmahakkamiseni aga Vabariigi valitsuse poolt Hariduse- ja sotsiaalministri ettepanekul antud määrusega.

§ 59. Koolijuhataja kohuseks on kooli õppe- ja kasvatustöö ning majandusliku ala juhtimine, vastutus koolitöö korralikkuse ning kooli vara korrasoleku eest ja kooli asjaajamine kooskõlas seaduse eeskirjadega ning õppenõukogu ja hooldekogu otsustega.

Eriti on juhataja ülesandeks:

1) kooli esindamine ja läbikäimine teiste asutustega ning isikutega;

2) koolisse puutuvate küsimuste selgitamine ja esitamine otsustamiseks õppenõukogule ja hoolekogule;

3) järelevalve ja hoolitsemine, et koolitöö toimuks takistamatult, tunnid alati algaksid ja lõpeksid täpselt ja kõik õpetajad ja õpilased täidaksid oma kohuseid korralikult, kusjuures koolijuhatajal on õigus korratuste puhul kutsuda õpetajaid korrale;

4) tundide jaotamise eelnõu esitamine õppenõukogule;

5) kooli eelarvete ja aruannete koostamine;

6) mõjuvaid põhjusid õpetaja koolitööst vabastamine kuni kolme päevani, teatades sellest vastavale koolivalitsusele;

7) puuduvate õpilaste nimestiku pidamine ja puudumise põhjuste selgitamine, milleks õpetajad on kohustatud koolijuhatajale olema kõigiti abiks;

8) internaadiga seotud tööde juhtimine ja korraldamine;

9) kooliteenijate (§ 66) ametisse võtmine ja ametist vabastamine kooli ülalpidava omavalitsuse teenijate kohta maksva korra järgi;

10) kooli kroonika kirjutamine.

§ 60. Kui klassikomplektide arv koolis ulatub üle 10, siis valitakse ju-

hata, ... abi. Juhataja abi on kooli sisemises ning kasvatuslikus tegevuses abiks juhatajale ja täidab viimase puudumisel ta kohuseid. Koolis, kus ei ole juhataja abi, määrab juhataja koolist puudumise ajaks endale õpetajate hulgast asemiku.

§ 61. Õpetaja kohuseks on õppening kasvatusetöö, valve õpilaste järele koolis, internaadis ning vajaduse puhul ka väljaspool kooli, õppenõukogu koosolekuist osavõtmine ning selle otsuste kui ka koolijuhataja korralduste täitmine. Õpetajal ei ole õigust keelduda talle määratud kasvatusetöist ja tundidest.

Koolist kui ka õppenõukogu koosolekult võib õpetaja puududa ainult mõjuvail põhjusil. Puudumise korral õpetaja on kohustatud aegsasti teatama sellest koolijuhatajale ühes puudumise põhjuste tähendamisega.

§ 62. Õppeaasta alul esitab õpetaja õppe- ja kasvatuselal lähema töökava õppenõukogule heakskiitmiseks. Vähemalt iga poolaasta lõpul teatab õpetaja õppenõukogule, millisel määral on ta suutnud täita kavvas märgitud nõudeid.

§ 63. Kasvatuseülesannete lähemaks täitiaiks määrab õppenõukogu õpetajate hulgast klassijuhatajad, kel-

le kohused õppenõukogu määrab Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt antud juhtnööride põhjal.

§ 64. Maa- ja linnaomavalitsused võivad panna ametisse iga 75 õpetaja kohta ühe tagavaraõpetaja, kes täidab puuduvate õpetajate aset. Vabal ajal töötab tagavaraõpetaja koduõpetuse instrueerimise (§ 10) ja haridusetöö edendamise alal väljaspool kooli.

§ 65. Õpilaste tervise eest hoolitsemiseks pannakse ametisse kooliarstid.

§ 66. Igas algkoolis peab olema tarvilik arv kooliteenijaid.

VII. Õppenõukogu

§ 67. Oppenõukogu liikmeiks on:

- 1) kõik kooli õppejõud;
- 2) kooliarst;
- 3) hoolekogu esindaja;
- 4) lastevanemate esindaja.

§ 68. Oppenõukogu ülesandeks on kooli kasvatuslikkude ja õpetuslikkude küsimuste ning nendega lähedases ühenduses olevate muude koolielu küsimuste lahendamine. Erii kuulub ta võimupiiri:

1) kasvatus- ja õppeviiside arutamine koolitöö viljakuse tõstmise sihis;

2) õppekava läbivõtmise ulatuse ja korra kui ka vastavais määrustes lubatud kõrvalekaldumiste arutamine;

3) kasvatus- ja õppetöö jaotamine üksikute õpetajate vahel;

4) õpetajate poolt esitatud tööka-vade arutamine;

5) õppetööks tarvisminevate õppe-vahendite valimine ja soetamine;

6) õppetöö aruande vastuvõtmine;

7) õpilaste vastuvõtmine ,vasta-vaissse klassidesse paigutamine ja õpilaste koolist eemaldamine (§ 11);

8) õpilaste töö hindamine, nende edasiviimine klassist klassi, lõpetajate koolist väljalaskmine ja õpilastele tunnistuste andmine;

9) õpilaste kohta käivate määruste koostamine ja maksmapanemine Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt antud üldalustel;

10) otsustamine koolis tarvitatavate kasvatuslikkude abinõude üle;

11) kooliruumide jaotamine tarvitamiseks õpetajaile, õpilastele ja kooliteenijaile.

§ 69. Õppenõukogu koosolekuid peetakse tarviduse järgi.

70. Õppenõukogu astub kokku kas koolijuhataja või ta asemiku kut-

sel või vähemalt ühe kolmandiku liikmete ettepanekul.

§ 71. Oppenõukogu koosolekuid juhatab koolijuhataja, ta puudumisel — juhataja asemik.

§ 72. Oppenõukogu koosolek on otsusevõimeline, kui sellest võtab osa vähemalt $\frac{3}{4}$ õppejõududest, nende hulgas koolijuhataja või ta asemik.

§ 73. Koosoleku otsus on maksev, kui selle poolt on enam kui pool koosolijaist; häälte poolekslangemisel on juhataja hääel otsustav. Kui koolijuhataja ei ühine oppenõukogu otsusega, võib ta küsimuse enne otsuse täidesaatsist esitada vastavale koolivalitsusele lõplikuks otsustamiseks.

§ 74. Oppenõukogu valib oma liikmete hulgast üheks aastaks sekretäri, raamatukoguhoidja ja tarbekorral õppekabinettide hoidja.

VIII. Kooli hoolekogu.

§ 75. Igal algkoolil on hoolekogu.

§ 76. Hoolekogu liikmeiks on:

1) koolides, kus 1 kuni 6 klassi-komplekti: kaks kooli ülalpidaja esindajat, kaks lastevanemate esindajat ja üks õpetaja;

2) koolides, kus 7 kuni 12 klassi-komplekti: kolm kooli ülalpidaja

esindajat, kolm lastevanemate esindajat ja kaks õpetajat;

3) koolides kus üle 12 klassikomplekti: neli kooli ülalpidaja esindajat, neli lastevanemate esindajat ja kolm õpetajat.

Peale punktides 1—3 näidatud isikute on hoolekogu liikmeiks: koolijuhataja, kooliarst ja esindaja asutiste või isikute poolt, kes kooli toetavad majanduslikult, kui toetuse kogusumma moodustab vähemalt üks viiendik kooli majanduslikest kuludest.

§ 77. Kõik koolis töötavad õpetajad võivad võtta osa sõnaloigusega hoolekogu koosolekuist.

§ 78. Lastevanemate esindajad valitakse (§ 89) igal sügisel pärast õppeaasta algust üheks aastaks. Kooli ülalpidaja esindajad valitakse samaks ajaks, kui nende valijate volitused kestavad.

§ 79. Hoolekogu valib igal aastal õppetöö alul pärast lastevanemate esindajate valimist endale juhataja, ta asemiku, kirjatoimetaja ja laekahoidja.

§ 80. Hoolekogu ülesandeks on hoolitseda kooli eest üldse, eriti tema majandusliku külje eest. Selle ülesande täitmiseks kuulub temale:

1) iärelvalve nende laste korraliku kooliskäimise üle, kes kantud kohaliku omavalitsuse poolt hoolekogu hoolele kuuluva kooli õpilaste nimestikku (§ 12);

2) õpilaste toitluse- ja tervisolu- de korraldamine;

3) kehvemat õpilaste varustamine õppetarvetega, riietega ning jala- nõudega (§§ 17 ja 50);

4) õppetöö pealtkuulamine oma esindaja kaudu, kes võib esitada oma arvamused ja tähelepanekud hoolekogule, kuid ei ole õigustatud tegema märkusi klassis;

5) ettepanekute tegemine kooli ülalpidajale uute õppeainete sisse- seadmise ning uute klasside või kur- suste avamise asjus;

6) abinõude otsimine kooli aine- lise külje tõstmiseks;

7) kooli rahaliste summade valit- semine ja tarvitamine, kuivõrd need summad on antud hoolekogu korral- dusse;

8) kooli kinnis- ja vallasvara kor- rashoidmise järelevalve;

9) kooli eelarve läbivaatamine;

10) oma tegevuse kohta aastaaru- ande koostamine;

11) kooliteenijate tegevusala mää- rava juhatuskirja kinnitamine;

12) otsusatmine õpilaste koolist puudumiste põhjuste üle ja nende puudumiste tunnustamine vabandamatuks või vabandatavaks;

13) trahviraha määramine õpilaste puudumise korral (§ 14) ja trahvimisest teatamine lapse vanemaile või hooldajale.

§ 81. Õpilase koolist puudumise arutamisele (§ 80 p. 12) kutsub hoolekogu juhataja õpilase vanema või hooldaja; viimaste mitteilumine ei põhjusta asja arutamise edasilükkamist.

§ 82. Hoolekogu otsuse peale õpilase trahvimise asjus (§ 80 p. 13) võivad kaevata vastavale koolivalitsusele hoolekogu kaudu kahe nädala jooksul:

1) trahvitu, arvates trahvimisteate kättesaamise päevast;

2) koolijuhataja, arvates otsuse tegemise päevast.

Koolivalitsus otsustab kaebuse lõplikult hiljemalt kahe nädala jooksul. Koolivalitsuse otsuseni jääb trahv nõudmata.

§ 83. Hoolekogu koosseisuid peetakse tarviduse järgi.

§ 84. Hoolekogu kutsub kokku juhataja või juhataja puudumisel ta asemile. Erakorraliselt kutsutakse hoo-

lekogu kokku kolme liikme või koolijuhataja nõudel .

§ 85. Hoolekogu koosolekuid juhatab hoolekogu juhataja või juhataja puudumisel ta asemik.

§ 86. Hoolekogu koosolek on otsusesõimeline ,kui on koos vähemalt pool liikmest, nende hulgas hoolekogu juhataja ja koolijuhataja või nende asemikud.

§ 87. Koosoleku otsus on maksev, kui selle poolt on enam kui pool koosolijaist. Häälte poolekslangemisel on koosoleku juhataja hääli otsustav.

IX. Lastevanemate koosolekud

§ 88. Kooli ja kodu vahel lähema ühenduse loomiseks õppenõukogu kutsub kokku lastevanemate koosoleku vähemalt kaks korda aastas. Erakorraliselt võib hoolekogu juhataja kutsuda kokku lastevanemate koosoleku .

§ 89. Lastevanemate koosoleku ülesandeks on:

1) kasvatus- ja õppetöösse puutuvate küsimuste arutamine ja neis asjus sooviavalduste esitamine õppenõukogule ja hoolekogule;

2, esindajate valimine hoolekogusse ja õppenõukogusse.

§ 90. Lastevanemate koosolek on otsusevõimeline, kui sellest võtab osa vähemalt üks viiendik lastevanemaist või nende asemikkudest, kusjuures iga perekonna kohta arvatakse üks esindaja. Kui lastevanemate koosolek jääb pidamata kokkutulnud liikmete vähese arvu pärast, siis peetakse järgmine koosolek mitte varem kui ühe nädala pärast. Teistkordne koosolek on otsusevõimeline, kui on tulnud kokku vähemalt viis lastevanemat. Kooli õppejõud võtavad sõnaõigusega osa lastevanemate koosolekuist.

§ 91. Koosoleku alul valitakse liht- häälteenamusega koosoleku juhataja ja kirjatoimetaja. Koosoleku protokollid kinnitavad oma allkirjadega juhataja, kirjatoimetaja ja vähemalt kolm koosoleku poolt valitud isikut.

X. Seaduse elluviimine.

§ 92. Hariduse- ja sotsiaalministril on õigus anda määrusi käesoleva seaduse teostamiseks.

§ 93. Käesolev seadus hakkab maksma 1. juunist 1931. Sest ajast kaotab maksvuse Avalikkude alg-

koolide seadus (RT 75/76 — 1920 ja
RT 56 — 1930).

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu Esimees K. Einbund.

Sekretär A. Schulbach.

Asjadevalitseja E. Maddisson.

Määrus avalikkude algkoolide tunnikava kohta.

Alus: Avalikkude algkoolide seaduse
§ 43 (R. T. 46 — —1931.)

Avaldatud Riigi Teatajas 1931. a.
nr. 51.

§ 1. Avalikkudes algkoolides hak-
kavad maksma 1931./32. kooliaastast
järgmised tunnikavad:

1. Eestikeeled koolid.

Õppeained	Maal:							Linnas:						
	I	II	III	IV	V	VI	Kokku	I	II	III	IV	V	VI	Kokku
1. Emakeel	8	8	8	8	6	6	44	8	8	8	7	5	5	41
2. Usu- ja kõlblusõpet.	2	2	2	2	1	1	10	2	2	2	2	1	1	10
3. Kodulugu	3	3	4	—	—	—	10	3	3	4	—	—	—	10
4. Matemaatika	5	5	5	5	5	5	30	5	5	5	6	4	4	29
5. Looduseõp. ja tervish.	—	—	—	3	3	3	9	—	—	—	3	3	3	9
6. Maateadus	—	—	—	2	2	2	6	—	—	—	2	2	2	6
7. Ajalugu ja kod-õp.	—	—	—	2	2	2	6	—	—	—	2	2	2	6
8. Võõrkeel	—	—	—	—	5	5	10	—	—	—	—	5	5	10
9. Joonistamine	2	2	2	2	1	1	10	2	2	2	2	1	1	10
10. Tööõpetus	2	2	2	2	2	2	12	2	2	2	2	4	4	16
11. Laulmine	2	2	2	2	2	2	12	2	2	2	2	2	2	12
12. Võimlemine	2	2	2	2	1	1	10	2	2	2	2	1	1	10
Kokku	26	26	27	30	30	30	169	26	26	27	30	30	30	169

2. Muukeelsed koolid.

Õppeained	Maal							Linnas						
	I	II	III	IV	V	VI	Kokku	I	II	III	IV	V	VI	Kokku
1. Emakeel	8	8	6	6	6	6	40	8	8	6	6	6	6	40
2. Usu- ja kõlbluseõpet.	2	2	2	2	1	1	10	2	2	2	1	1	1	9
3. Kodulugu	3	3	3	—	—	—	9	3	3	3	—	—	—	9
4. Matemaatika	5	5	5	5	5	5	30	5	5	5	5	4	4	28
5. Looduseõp. ja tervish.	—	—	—	2	4	4	10	—	—	—	3	3	3	9
6. Maateadus	—	—	—	2	2	2	6	—	—	—	2	2	2	6
7. Ajalugu ja kod. õp.	—	—	—	2	2	2	6	—	—	—	2	2	2	6
8. Riigikeel	—	—	4	4	4	4	16	—	—	3	3	4	4	14
9. Joonistamine	2	2	2	1	1	1	9	2	2	2	2	1	1	10
10. Tööõpetus	2	2	2	2	2	2	12	2	2	2	2	4	4	16
11. Laulmine	2	2	2	2	2	2	12	2	2	2	2	2	2	12
12. Võimlemine	2	2	2	2	1	1	10	2	2	2	2	1	1	10
Kokku	26	26	28	30	30	30	170	26	26	27	30	30	30	169

§ 2. Tunnitabelites (§ 1) nimetatud tööõpetuse tunnid ühendatakse kahe või rohkem tunni kaupa, kusjuures ühendatud tundidel töö toimub ka harilikul õppetundide vaheajal, kui töö iseõõm seda nõuab. Linnades asuvates algkoolides võib rühmitada V ja VI klassi õpilasi tööõpetuse tundidel soo järgi või poolitada klassi, kui see vajalik õpilaste arvult, kuid selle läbi ei suurene riigi poolt tasutavate tundide arv; sel juhul on igal rühmal 2 tööõpetuse tundi nädalas. Ühiskoolides võib moodustada tööõpetuse tundidel V ja VI klassis õppivatest tütarlastest ühe rühma ja poeglastest teise rühma, kui õpilaste arv seda võimaldab; sel juhul on igal rühmal linnas neli ja maal 2 tööõpetuse tundi nädalas.

§ 3. Koolidel, kes soovivad võtta tunnikavasse veel teisi aineid, tuleb esitada maa- või linnakoolivalitsuste või vähemusrahvuste kultuurivalitsuste kaudu Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile sellekohased ettepanekud enne sügisest õppetöö algust.

§ 4. Käesolev seadus hakkab maksma 1. augustist 1931. Sest ajast kaotab maksvuse Hariduse- ja sot-

siaalministeeriumi 16. augusti 1930
a. nr. 32936 määrus algkoolide tun-
nikavade kohta (R. T. 67 — 1930)

Tallinnas, 16. juunil 1931. Nr. 3983

Hariduse- ja sotsiaalministe-
r. J. Piiskar.

Koolivalitsuse direktor
(P. Mägraken.

Määrus täiendusekoolide kohta.

*Kinnitatud Vab. Valitsuse poolt
22. juunil 1931. a.*

Alus: Avalikkude algkoolide seaduse § 37 (R. T. 46 — 1931).

§ 1. Kuni sellekohase seaduse maksma hakkamiseni võivad omavalitsused avada avalikkude algkoolide juures või neist lahus täiendusekoolid või -klassid käesoleva määruse §§ 2—15 toodud alustel.

§ 2. Täiendusekoolid või -klassid korraldatakse, silmas pidades õpilaste kalduvusi ja tulevast elukutset

tas ühiselt mitme tööala kohaselt
või eriti aianduse, mesinduse, kalan-
duse, sulg- ja väikelloomakasvatuse
ja muude põllumajandusliikude alade,
kui ka ehituse, jõumasinate, kudu-
mise, õmblemise ja teiste alade ko-
naselt. Peale kutseaineliste täienduse-
koolide või -klasside võib Hariduse-
ja sotsiaalminister lubada avada ka
üldhariduslikke täiendusekoole või
klasse, mis üldiselt töötavad kesk-
kooli alamastme kava järgi või mil-
les on tõstetud esikohale eriaainena
mõni keskkoolis õpetatav aine.

§ 3. Täiendusekool või -klass on
emakeelne, kusjuures õpilaste ema-
keele määramine toimub samadel
alustel kui avalikus algkoolis. Kooli-
kohustus ei ole maksev täienduse-
koolide kohta.

§ 4. Seaduslikus korras koolivõr-
ku võetud (§ 9) täiendusekooli või
-klassi ülalpidamine on omavalit-
susele kohustatav seni, kui täien-
dusekool või -klass ei ole kustuta-
tud koolivõrgust.

§ 5. Täiendusekoolil või -klassil,
mis töötab lahus algkoolist, on oma
pitsat kohaliku maa- või linnava-
litsuse poolt kinnitatud kujul.

§ 6. Täiendusekooli või -klassi kursus kestab üks või kaks õppeaastat ja täiendusekooli või -klassi põhitüüpideks kooliskäimise nädalapäevade arvult on:

1) kuue- või viiepäevane täiendusekool või -klass,

2) nelja- või kolmepäevane täiendusekool või -klass.

§ 7. Hariduse- ja sotsiaalminister määrab täiendusekoolide või -klasside õppeained ja tunni- ning õppekavad, kui ka ligemad õppesihid (§ 2). Samuti määrab Hariduse- ja sotsiaalminister õppetöö alguse ja lõpu täiendusekoolides või -klassides kui ka õppetöö vaheajad.

§ 8. Täiendusekooli klasse nimetatakse õppeaastate järgi I ja II klassiks.

§ 9. Maa- ja linnavalitsused koostavad täiendusekoolide või -klasside võrgukava, kusjuures maavalitsused võtavad arvesse valla- ja alevivalitsuste põhjendatud ettepanekud; pärast heakskiitmist maa- või linnavolikogu poolt saadetakse täiendusekoolide või -klasside võrgukava Hariduse- ja sotsiaalministrile kin-

nitamiseks. Samas korras teostuvad ka muudatused täiendusekoolide võrgus.

§ 10. Täiendusekoolide ja -klasside õpilasteks võetakse isikuid, kes on täitnud koolikohustuse algkoolis.

§ 11. Täiendusekooli või -klassi õpilaste minimaalarv klassis või klassikomplektis õppeaasta alul on 20. Seni töötanud täiendusekoolides või -klassides võib erakordselt Hariduse- ja sotsiaalministri loal jätta klassikomplekti töötama üheks aastaks ka vähemalt 15 õpilasega.

Poeglaste ja tütarlaste rühmitamiseks ühes koolis praktiliste eriainetega järgi Hariduse- ja sotsiaalministri poolt antud tunnikavade piires on tarviline õpilaste arv klassikomplektis mõlema soo kohta kokku vähemalt 30 õppeaasta alul. Erandi selle normi kohta täiendusekooli või -klassi teisel õppeaastal, kui esimesel õppeaastal oli teostatud õpilaste rühmitamine soo järgi praktiliste eriainetega alal, võib teha Hariduse- ja sotsiaalminister vastava koolivalitsuse ettepanekul, mis tuleb esitada Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile hiljemalt 15. juuniks.

§ 12. Täiendusekooli või -klassi tegevust juhivad ja korraldavad selle algkooli juhataja, õpetajad ja õppenõukogu ning hoolekogu, mille juures täiendusekool või -klass asub, samadel alustel kui algkooli enese tegevust, kusjuures kõik täiendusekooli või -klassi õpetajad algkooli õpetajatega ühesugustel alustel kuuluvad õppenõukogusse ja neil on seal viimastega ühesugused õigused ja kohused. Algkoolist lahus töötava täiendusekooli või -klassi tegevust juhivad selle kooli või klassi juhataja, õpetajad ja õppenõukogu eeskirjadel, mis ette nähtud algkoolide juhatajate, õpetajate ja õppenõukogu tegevuse kohta.

§ 13. Täiendusekoolide ja -klasside õppejõududeks võivad olla vastava ettevalmistusega alg-, täienduse-, kesk- ja kutsekoolide õpetaja kutsega või vastava eriaine õpetaja kutsega isikud või õpetajaameti kandidaadid. Ainult nimetatud isikute puudusel võib valida ja registreerida täiendusekooli või -klassi õppejõu kohusetäitjaks teisi isikuid, kes oma hariduse ja pedagoogilise ettevalmistuse suhtes vastavad Hariduse- ja sotsiaalministri poolt antud sellekohaste määruste nõuetele.

§ 14. Täiendusekooli või -klassi õppejõudude ametisse valimine ja registreerimine toimub samadel alustel kui algkoolides.

§ 15. Täiendusekoolide või -klasside ülalpidajad omavalitsused võivad tarbekorral kooli või klassi kulude katteks määrata õpilastelt õppemaksu, mille suuruse iga kooli või klassi kohta kinnitab Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus. Õppemaks määratakse vähemalt üheks kooliaastaks ja õppemaksu suurus ning õiendamise tähtpäevad peavad olema õpilastele teada sügisel õppetöö alul.

§ 16. Käesoleva määruse maksma hakkamisega kaotavad maksvuse Täiendusekoolide esialgsed põhijooned (R. T. 71 — 1922).

Riigivanem K. P ä t s.

Hariduse- ja sotsiaalminister
J. P i i s k a r.

Riigisekretär K. T e r r a s.

Hind 15 - senti.